

SPEK-STRATEGIA 2025

1. SPEK järjestönä vuonna 2025 – Strategiset tavoitteet

Yleishyödyllinen, palveleva ja kansainvälinen asiantuntija

Yleishyödyllinen

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry (SPEK) on pelastus- ja turvallisuusalan yleishyödyllinen palvelujärjestö, joka tuottaa jäsenistölleen ja yhteiskunnalle turvallisuuteen liittyviä edunvalvonta-, asiantuntija- ja koulutuspalveluja sekä edistää turvallisuusalan vapaaehtoisten toimintaedellytyksiä sääntöjensä mukaisesti.

SPEKin toiminta on asiantuntevaa, aloitteellista ja aktiivista. SPEKin strategisia kumppaneita ovat julkinen hallinto, elinkeinoelämä sekä muut järjestöt.

SPEK toimii alan järjestökentän edustajana kansallisessa ja kansainvälisessä turvallisuuskeskustelussa.

Perustelu Lähivuosina Suomessa on ennustettu tapahtuvan monia yhteiskunnallisia muutoksia, jotka vaikuttavat monin tavoin ihmisten turvallisuuteen. Väestön ikääntyminen ja talouden tiukentuminen, häiriötilanteiden lisääntyminen, peruspalveluiden yksityistäminen, yhdyskuntarakenteen keskittyminen sekä eriarvoistumiskehitys, ovat esimerkkejä muutosten syistä.

Turvallisuus syntyy monen tekijän yhteisvaikutuksena. Se perustuu vahvoihin kansalais-taitoihin, joiden opettelu on aloitettava järjestelmällisesti jo lapsena. Myös erilaisiin yhteiskunnan häiriötilanteisiin varautuminen edellyttää vahvan kansalaisyhteiskunnan, viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistoimintaa. SPEK edistää keskusjärjestönä kaikkea tätä.

Taustaa Yleishyödyllisyys viittaa yhteiskunnalliseen turvallisuustyöhön. Voittoa tuottamattomuus tarkoittaa, että SPEK ei tuota taloudellista voittoa millekään omistajalle. Omarahoitteinen tuotto kohdennetaan aina ainoastaan sääntömääräisen yleishyödyllisen toiminnan laadulliseen tai määrälliseen kehittämiseen. Omarahoitteisuus on ehdotetussa strategiassa nähty järjestön itsenäisyyden vahvistamisena – toisin sanoen erilaisista rahoittajista riippumattomana kykynä mm. suunnata toimintaa järjestön haluamalla tavalla.

Julkisoikeudellisen yhteisön asemaan liittyy toisaalta lainsäädännöllä vahvistettu yhteiskunnallinen asema, toisaalta taas toiminnallinen ja taloudellinen ohjausriippuvuus valti-onhallinnon siltä ministeriöltä, jolle julkisoikeudellisen yhteisön tehtäviä koskeva rahoitus kuuluu. Järjestön historiasta löytyy kausia, jolloin sillä on ollut sisäasiainministeriön määrittämiä julkisoikeudellisia tehtäviä. Julkisoikeudellisen aseman etujen ja haittojen tarkempi selvittäminen on mahdollista.

SPEK on kansallisena kattojärjestönä luonnollinen kansallinen edustaja monessa alan kansainvälisessä järjestössä. Kansalliselle keskusjärjestölle on esimerkiksi Saksassa katsottu olevan tärkeää huolehtia läsnäolosta Brysselissä, koska EU-lainsäädäntö vaikuttaa merkittävästi jäsenmaiden lainsäädäntöön. Mikäli kansallisella järjestöllä on kansallinen turvallisuutta edistävä tehtävä, jossa eräs osa-alue on mm. lainsäädäntövalmisteluun vaikuttaminen – on Euroopan Unionin päätöksenteko yksi tärkeä vaikuttamisen kohde. Euroopan Unionin pelastuspalvelumekanismi on tärkein pelastustoimen kansainvälinen yhteistoiminta-alue Suomea sitovien sopimusten perusteella. Pelastuspalvelumekanismiin kehittyessä sillä on myös jatkuvasti kehittyviä taloudellisia mahdollisuuksia osallistua jäsenmaiden valmiuksien ja erityisesti yhteisien kehityshankkeiden rahoitukseen. Suomelle myös vahva, perinteinen pohjoismainen yhteistyö on tärkeää lisätä painoaroa eurooppalaisessa turvallisuuden edistämistyössä.

Palveleva

SPEK on alansa tehokkain ja tunnetuin palvelujärjestö (keskusjärjestö) 2025.

Alalla toimivat järjestöt ovat kattavasti SPEKin jäseniä. SPEK palvelee jäseniään vahvala keskusjärjestötoiminnalla tarjoamalla yhteisen järjestöinfrastruktuurin kaikille jäsenilleen paikallisessa, alueellisessa, valtakunnallisessa sekä kansainvälisessä toiminnassa.

SPEKin jäsenet ovat alueellisia keskusjärjestöjä sekä turvallisuusalan valtakunnallisia järjestöjä, jotka tuovat lisäarvoa järjestön tehtävien toteutumiselle.

SPEK tarjoaa jäsenistölleen tarkoituksenmukaiset keskitetyt palvelut. Jäsenistö toteuttaa tehokkuutta lisäävää yhteistoimintaa turvallisuustyössä. Jäsenistön tyytyväisyys SPEKin keskusjärjestöpalveluihin on tutkitusti hyvä.

SPEK palvelee asiakkaitaan vahvaan osaamiseen perustuvalla asiantuntija- ja koulutuspalveluilla sekä turvallisuutta edistävien tuotteiden tuotannolla.

Perustelu *Tulevaisuuden Suomessa tiedontuotannon ja -välityksen on ennustettu yhä nopeutuvan ja saavan uudenlaisia muotoja (esim. ns. blogalisaatio). Erilaisten verkostomaisten yhteistyömallien ja kumppanuuksien onkin ennustettu tulevaisuudessa korostuvan. Resurssien niukkeneminen edellyttää yhä systemaattisempaa eri toimijoiden toiminnan välistä koordinaatiota. Myös ihmisten sitoutumisen on ennustettu muuttuvan lyhytjännitteisemmäksi, mikä haastaa vapaaehtoistoiminnan kehittämään uudentyyppisiä toimintamalleja, sekä koordinaatiota.*

Taustaa *Alustavasti eri yhteyksissä käytyjen keskustelujen pohjalta, mm. SPEK-ryhmän yhteisminäarin työryhmätarkastelun yleiskeskustelun perusteella on ollut vallalla näkemys, jonka mukaisesti SPEKin ei tulisi laajentaa toimialuettaan vaan keskittyä kehittämään pelastusalan keskusjärjestönä. Taustalla tässä kysymyksessä on valtuuston toimeksianto syyskokouksessa 23.11.2009 (valtuuston kokousmuistio 8.1.2010).*

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön nykyinen jäsenistö muodostaa jo hyvin laajan turvallisuusosaamisen verkoston. SPEKin sääntömääräiset tehtävät mahdollistavat toiminnan käytännössä koko turvallisuusosalalla vaikka painopisteet liittyvätkin perinteiseen pelastusalan toiminta-alueisiin. Erityisenä haasteena on koko jäsenistön osaamisen ja potentiaalin hyödyntäminen turvallisuustyössä. Tulevaisuuden strateginen valinta on, kehitetäänkö SPEKkiä puhtaasti pelastusalan keskusjärjestönä vai turvallisuuden yleisemmäksi toimijaksi.

Toiminnan suuntaamisessa uusille alueille ensisijaisena huolena on perinteisten tehtäväalueiden ja toimintojen jatkuvuuden, voimavarojen ja kehittymisen turvaaminen. Uusiin alueisiin tulisi vahvistaa perinteisiä tehtäväalueita.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön syntymisen jälkeen vuonna 1993 on ollut havaittavissa kehitystä, jossa keskusjärjestön toiminta ja yhteiskunnallinen näkyvyys esimerkiksi Suomen Väestönsuojelujärjestön tasoisina ei ole täysin onnistunut valtakunnallisesti ja alueellisesti. Suomalaisen varautumisen ja väestönsuojelun isäksi tunnustetun (mm. Hallbergin komitean mietintö: Varautuminen ja kokonaisturvallisuus, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 21/2010) järjestön tämä asema on tavallaan hiipunut yleisestä tietoisuudesta toiminnan supistuessa. Valtuuston linjaamana viimeisen parin vuoden aikana tuota asemaa on johdonmukaisesti lähdetty palauttamaan. Toisaalta tehtäviltään vuoden 1993 fuusiossa laajentuneena keskusjärjestönä toimiminen on saattanut heijastua koettuna etäännyksenä Suomen Yleisen Palokuntaliiton ja Suomen Palontorjuntaliiton perinteisten tehtävien hoitamisesta. Tämä siitä huolimatta, että tällä hetkellä (vuonna 2011) kuitenkin yksin keskusjärjestössä pelastusalan vapaaehtoispalvelujen tulosalueen järjestötoimintaan ja siihen liittyviin hankkeisiin varatut toimihenkilö- ja taloudelliset voimavarat ovat suuremmat kuin koskaan aiemmin järjestön historian aikana.

Keskusjärjestölle sopii luontevasti yhteisten palvelujen tarjoaminen jäsenistölleen. Mahdollisimman edullisesti toteutettavat yhteiset infrastruktuuripalvelut mahdollistavat voimavarojen tehokkaan suuntaamisen. Erityisen merkittävää tämä on SPEK keskusjärjestöpalvelujen ja alueellisten pelastusliittojen SPEK-ryhmäyhteistyössä.

Pelastusliittojen asemaa jäsenten joukossa on korostettava. Alueelliset pelastusliitot ovat SPEKin edeltäjäjärjestöjen vastaavien alueellisten edeltäjien perinteitä ja tehtäviä toteuttavia yhdistyksiä. Pelastusliitot ovat vuoden 1993 yhdistymisen jälkeen alueellisia keskusjärjestöjä, jotka toteuttavat jäsentensä päättämällä tavalla sääntöjensä mukaisia tehtäviä ja yhteisesti sovitulla tavalla osana SPEK-ryhmän viisivuotistoimintasuunnitelmaa.

Järjestötoiminnan ytimessä on vapaaehtoinen toimija, yksilö tai yhteisö, joka sitoutuu yhteisesti sovittuun, sääntömääräiseen toimintaan omasta halustaan ja mielenkiinnostaan. SPEK on paitsi vapaaehtoisten palokuntalaisten, myös muun jäsenistön kautta koko pelastusalan henkilöstön aatteellinen keskusjärjestö (esim. Suomen Palopäälystöliitto ry., Suomen Lentopelastusseura ry sekä ammattiliitot SPAL, Palopäälystö JHL 15). SPEKin jäsenenä on myös turvallisuusalan security-puolen merkittävä kansallinen järjestö, Finn-security ry. SPEKin palvelut muille jäsenyhteisöille ovat toistaiseksi olleet lähinnä asian tuntijapalveluita pelastustointia koskevissa kysymyksissä.

Henkilöjäsenmäärätavoitteen asettaminen on keskusteluttanut jo useana vuonna SPEK-ryhmän tavoiteasetannassa. Ongelmana on ollut, että yhteiskunnallista vaikuttavuutta on ollut mahdotonta selvittää, kun jäsenmäärätietoa mm. pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoispalvelujen ydintoiminnoissa ei ole ollut käytettävissä. Vielä viime vuoteen saakka järjestökentässä ja pelastuslaitoksissa ja sisäasiainministeriössä on käytetty eri lukuja kokonaisjäsenmäärästä, hälytysosastoissa olevista ja sopimushenkilöstöstä. Nämä kaikki tunnusluvut on tarpeen selvittää. SPEKin selvitys SPEK-ryhmän palokuntayhdistysten henkilöjäsenmäärästä on loppusuoralla ja näyttää asettuvan noin 33 000 tasolle vuodenvaihteen 2010/2011 tilanteessa. Jatkossa on tärkeää tilastoida sopimuksen ja korvauksen alainen työ, vapaaehtoinen työ (tunnit ja tunnit x eurot), jotta mm. rahoittajille voidaan toimittaa annetun tuen yhteiskunnallista vaikuttavuutta osoittavia tunnuslukuja. Toisaalta SPEKin alueelliselle toiminnalle jakamat avustukset tarvitsevat oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja toisaalta riskianalyysiin perustuvan yhteiskunnallisen tarpeen mukaisia, tietoon perustuvia ohjausmekanismeja. Mm. henkilöjäsenmäärä ja sen toteuttamat vapaaehtoissuoritteet ovat tärkeä tukien jakamisen perustaksi hankittava tieto.

Henkilöjäsenmäärä ja sen tekemät suoritteet ovat yksi SPEK-ryhmän yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittareista. Siksi jäsenmäärä on yksi keskeinen tunnusluku. Jäsenistön alueellinen kattavuus valtakunnassa kertoo järjestötoiminnan palvelukyvyistä, siksi alueellinen kattavuus on toinen tärkeä tekijä. Yhtenä vaihtoehtona on käytetty väkilukuun sidottua henkilöjäsenten prosenttiosuutta, tavoitteena suunnata jäsenrekrytoinnin ja yhdistystoiminnan tukea sinne, missä järjestövoimaa tarvitaan.

Esimerkiksi prosentin suuruus on tarkistettava realistiseksi, mutta toisaalta tarkoituksenmukaiseksi riittävän toimintakyvyn varmistavaksi. Alustavien tietojen mukaan esimerkiksi Kaakkois-Suomen Pelastusalanliitto ry:n palokuntayhdistysten henkilöjäsenmäärä on noin 1,2 % koko alueen väestöstä.

Edellisen perusteella konkreettinen ja mitattava tavoite voitaisiin asettaa esimerkiksi seuraavasti: SPEKin jäsenjärjestöillä on 500 000 aktiivisesti toimivaa henkilöjäsentä, joista 100 000 toimii pelastusalan yhteisöissä ja joista vapaaehtoisissa palokunnissa toimii 50 000 (n. 1 % väestöstä, alueellisesti kattavalla tavalla).

Kansainvälinen

Kansainvälisyys sisältyy SPEKin kaikkeen toimintaan. SPEK toimii pelastusalan vapaaehtoiskentän erilaisten kansainvälisten toimintojen keskuksena ja järjestäjänä. Toiminnalla on riittävät voimavarat.

SPEK tukee kansallisia tavoitteita toimimalla aktiivisesti kansainvälisissä yhteisöissään, erityisenä painopistealueena pohjoismaisen yhteistyön kautta eurooppalaisen turvallisuuden edistäminen.

Perustelu Internet ja talouden globalisaatio ovat muuttaneet syvällisesti yhteiskuntien toimintaa. Tulevaisuudessa kansainvälistymiskehityksen on ennustettu syvenevän entisestään. Tämä tarkoittaa, että kansainvälisyys on lähitulevaisuudessa osa kaikkea toimintaa.

Taustaa *Kansainvälisen toiminnan itsekäs peruslähtökohta on oman asiantuntijuuden ja osaamisen ja sitä kautta järjestön perustehtävän toteutusmahdollisuuksien vahvistaminen. Kansainvälisessä yhteistyössä ja myös eurooppalaisessa vaikuttamisessa on tärkeää löytää omia tavoitteita ja arvoja lähellä olevaa verkostoa tarpeellisen voiman saavuttamiseksi. Pohjoismailla on jo valmiiksi tiivis yhteistyön perinne, jota on mahdollista edelleen kehittää. Pohjoismaisella yhteistyöllä on järjestökentässä saavutettavissa vaikutusmahdollisuuksia kansainvälisissä järjestöissä ja mm. Euroopan Unionin päätöksentekoon liittyvissä kysymyksissä. Kielenä pohjoismaisessa yhteistyössä on käytetty ruotsin kieltä, mikä on myös vahvistanut järjestön sääntömääräistä kaksikielisyttä.*

Asiantuntija

SPEK hyödyntää uusinta kansallista ja kansainvälistä tutkimustietoa sekä on mukana tuottamassa uutta tietoa turvallisuudesta. SPEK toteuttaa kaikessa toiminnassaan tutkitun vaikuttavuuden periaatetta. SPEKin toiminta ja tavoitteiden asettaminen perustuu tutkittuun tietoon ja toiminnan vaikuttavuus osoitetaan tutkimuksella.

Perustelu Yhteiskunnallisten muutosten on ennustettu nopeutuvan tulevaisuudessa. Näin ollen päätöksenteon ja tuotekehityksen tueksi tarvitaan yhä enemmän ja nopeammin täsmällistä ja tutkittua tietoa. Samalla globalisaatio ja resurssien niukkeneminen ohjaavat yhä tiiviimpään kansainväliseen yhteistyöhön tiedontuotannossa.

Turvallisuustyössä asiantuntijuus korostuu. Toiminnan luonteesta johtuen laadulle asetetaan korkeat vaatimukset.

Taustaa *Tutkimus- ja kehittämistoiminta on asiantuntijaorganisaatiolle ratkaisevan tärkeä. Tutkimustoiminnan kehittämisellä korostetaan asiantuntijaroolin edellyttämää jatkuvaa uuden tiedon analysointia ja tuotantoa. Yhteiskunnallisen lisäarvon tuottaminen perustuu mahdollisuuteen tuottaa uutta tietoa. Kirjauksella korostetaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan merkitystä keskusjärjestön toiminnassa. Uusi tieto on asiantuntija- ja jäsenpalveluorganisaation keskeisin hyödyke.*

Kehittämishankkeet ovat olleet aina keskeisellä sijalla järjestön toiminnassa. Kehittämistoiminnalla viedään käytäntöön tutkimustoiminnassa saatuja tietoja.

2. Yhteiskuntasuhteet

SPEK edistää tavoitteidensa saavuttamista aktiivisella ja laaja-alaisella sidosryhmätöinnillä. SPEK toimii aktiivisesti myös jäsenistönsä verkostoissa.

Perustelu Tulevaisuuden Suomen ennustetaan olevan yhä vahvemmin verkostoyhteiskunta. Päätöksentekojärjestelmien ja -rakenteiden muuttuessa yhä tärkeämmässä roolissa onkin ennustettu olevan eri osapuolten väliset luottamukselliset suhteet. SPEKin rooli vahvana keskusjärjestönä avaa mahdollisuuden toimia luotettavana ja osaavana kumppanina ja sillanrakentajana niin julkisen sektorin, elinkeinoelämän, järjestöjen kuin jäseniensä välillä.

3. Rahoitus

Keskusjärjestö on taloudellisesti vahva, riippumaton ja itsenäinen toimija.

SPEKin omarahoitus järjestetään vahvaan osaamiseen perustuvalla asiantuntija- ja koulutuspalveluiden, kumppanuuksien sekä turvallisuutta edistävien tuotteiden tuotannolla.

SPEK hankkii julkista ja omaa rahoitusta kaikilla tulosalueillaan tavoitteena mahdollisimman suuri rahoituksen omavaraisuus (omarahoitteisuus). SPEK-ryhmä (SPEK ja pe-lastusliitot) toimii tiiviissä yhteistyössä koko ryhmän rahoitusohjan turvaamiseksi.

SPEK monipuolistaa toimintansa julkisen rahoituksen rakennetta. Rahoitusta hankitaan kaikista sellaisista kansallisista ja kansainvälisistä lähteistä, jotka voivat rahoittaa yhteisön toimintaa.

Perustelu Julkisten menojen ja tulojen tasapainottamisen on ennustettu tarkoittavan verojen korottamista 1,5 Mrd vuosittain sekä talouden rakennemuutosta sekä menojen leikkauksia. Tämä tarkoittaa, että julkiselle rahoitukselle on yhä enemmän tarvetta yhteiskunnan eri sektoreilla. On myös todennäköistä, että julkisen rahoituksen määrä ei tule tulevaisuudessa kasvamaan. Lisäksi talouden globalisaatio lisää kriisiherkkyyttä, mikä näkyyne taloudellisessa päätöksenteossa.

Taustaa *SPEKin ja SPEK-ryhmän talouden kokonaisuuden tavoitteena voisi olla vuosittainen 5 % ylijäämäinen tulos esimerkiksi vuodesta 2012 lukien. Tulos mahdollistaisi toiminnan kehittämisen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä investoinnit.*

SPEKissä on ollut työryhmävalmistelussa turvallisuusuhkiin, SPEK-ryhmän toiminta- ja taloussuunnittelussa asetettuihin tavoitteisiin ja niiden toteutumisen seurantaan perustuvan uusitun toiminnan ohjausmekanismia vuoteen 2014 mennessä.

SPEK-ryhmän seminaarin työryhmäkäsittelyssä nostettiin esille, onko tarvetta esittää minkäänlaisia euromääräisiä lukuja. Omarahoitusosuuden suuruus herätti myös keskustelua ja epäilyjä realistisuudesta. Myös omarahoitusjärjestelmän yhtiöittäminen nosti myös keskustelua. Käytännössä on vaikea arvioida mahdollisuuksia ilman yksityiskohdaisempaa taustaselvitystä. Myös omarahoitusjärjestelmän keskusjärjestö/alueellinen toiminta –suhde nosti kysymyksiä.

Ehdotuksen taustalla on keskusjärjestön mahdollisimman suuri itsenäisyys ja toisaalta toiminnan suunnittelun kannalta tärkeä jatkuvuus ja kestävyys. Yhteiskunnallinen turvallisuustoimintojen kysynnän kasvun voidaan arvioida jatkuvan. Nykyiset julkiset rahoitusmekanismit eivät yksin voi toiminnan kehittymistä rahoittaa - julkisen talouden tilanteessa suurimpien rahoittajien sekä Palosuojelurahaston, että Raha-automaattiyhdistyksen rahoitukseen kohdistunee muuallakin kovaa painetta. Mikäli toiminta edellyttää lisävoimavaroja, keinoina ovat omarahoituksen vahvistaminen ja uusien julkisten rahoituslähteiden sekä sopivien kumppanuuksien solmiminen.

Ohjaus- ja rahoitusmekanismin kehittämisessä on tavoitteena mahdollisimman tarkoin toiminnalliseen tarpeeseen, yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen, oikeudenmukaiseen ja yhdenvertaiseen tuen saajien käsittelyyn perustua rakenne. Edellisiin viitaten mm. henkilöjäsenmäärä ja sen kehittäminen on yksi mahdollinen kriteeri pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan rahoitustarpeen arvioinnissa.

4. Organisointi

SPEK ylläpitää yhteistoiminnassa jäsenistönsä kanssa valtakunnallista toimintaverkosta.

SPEKin kaikkia palveluita on saatavilla koko maassa. SPEK tukee kaikilla toiminnoillaan alueellista ja paikallista turvallisuustyötä.

SPEK keskusjärjestön voimavarat on järjestetty siten, että järjestöryhmän toiminnan tukeminen koko valtakunnan alueella on vaikuttavaa ja tehokasta.

Perustelu Yhdyskuntarakenteen keskittymisen, peruspalveluiden ulkoistamisen tai häviämisen harva-alueilta on ennustettu lisäävän alueiden eriarvoistumista ja heikentävän ihmisten turvallisuudentunnetta tulevaisuudessa. Pelastustoimen rungon muodostaa vahva järjestöverkosto, mikä mahdollistaa paikallisten ja valtakunnallisten turvallisuuspalveluiden tuottamisen ja kehittämisen niin harva-alueilla kuin taajamissakin.

Taustaa SPEK edistää yhteiskunnan turvallisuutta kolmella toiminnallisella tulosalueella

- Onnettomuuksien ehkäisy - erityisesti kotien ja asumisen turvallisuus
- Pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoistoiminta – erityisesti vapaaehtoisten palokuntien toiminta
- Varautuminen ja väestönsuojelu – erityisesti yksilöiden ja yhteisöjen oma-toiminen varautuminen

Keskusjärjestöpalvelujen voimavarat on järjestetty tukemaan tehokkaasti järjestön alueellisten keskusjärjestöjen (pelastusliitot) toimintaa samalla varmistuen valtakunnallisten ja kansainvälisten toimintojen ja palvelujen tehokkuudesta ja saatavuudesta.

SPEKin toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta ja toisaalta pelastusliittojen alueellisen toiminnan kannalta on ratkaisevan tärkeää se, miten ryhmän voimavarat voidaan tulevaisuudessa hyödyntää tukemaan mahdollisimman tehokkaasti alueellista toimintaa.

Ehdotettu malli ei luonnollisesti ota kantaa yhdistysrakenteeseen ja esimerkiksi lukumäärään tai niiden asemaan SPEKin jäsenenä, mikä huoli on noussut valmistelussa esille.

Mallissa sopimuksin turvataan alueelliselle toiminnalle riittävät voimavarat toteuttaa niitä kaikkia alueella tarvittavia palveluja, joita on SPEK-ryhmän toiminta- ja taloussuunnittelussa päätetty tuottaa – tällä hetkellä näitä ovat: onnettomuuksien ehkäisyn asiantuntijapalvelut, pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan palvelut: palokuntien kehittäminen, palokuntakoulutus, nuorisotyö, naistyö, muu pelastusliittoa koskeva jäsenpalvelutyö sekä varautumisen ja väestönsuojelun asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Tehtäviin on oltava käytettävissä toiminnan mahdollistama riittävä henkilöstö.

Yksi mahdollisuus alueellisen henkilöstövoiman kehittämiseen on keskusjärjestötoimintojen alueellinen hajauttaminen pitkällä aikavälillä. Nykyaikainen tietotekniikka mahdollistaa myös valtakunnallisten asiantuntijapalvelujen tuottamisen paikasta riippumatta.

Keskusjärjestöpalvelujen voimavaroja voidaan hajauttaa tukemaan tehokkaasti järjestön alueellisten keskusjärjestöjen (pelastusliitot) toimintaa samalla varmistuen valtakunnallisten ja kansainvälisten toimintojen ja palvelujen tehokkuudesta ja saatavuudesta.

SPEK keskusjärjestöpalvelut voitaisiin järjestetää uudelleen esimerkiksi viiden vuoden siirtymäajan puitteissa siten, että valtakuntaan muodostettaisiin keskusjärjestön toimiston lisäksi 3-5 alueyksikköä, joista tuetaan alueellisten pelastusliittojen (alueellisen keskusjärjestön, alueen jäsenistön sekä valtakunnallisesti toimivien jäsenten) alueellista toimintaa, sekä toteutettaisiin osia järjestön valtakunnallisista tehtävistä (keskusjärjestöpalvelujen ja alueellisen toiminnan henkilöstövoimavarojen jakautuminen 20 % - 80 % vuoteen 2025 mennessä).

Toiminnan maantieteellisen aluejaon perustana toimivat alueellisen jäsenistön, pelastustoimen alueiden maakunnallinen ja valtion aluehallinnon aluejako.

5. Henkilöstö ja työhyvinvointi

SPEKin korkeatasoinen osaaminen perustuu laajaan kansalliseen ja kansainväliseen yhteistoimintaverkostoon, jäsenistön osaamiseen sekä toimihenkilöiden korkeaan ammattitaitoon sekä vahvaan sisäiseen toiminta- ja turvallisuuskulttuuriin.

SPEK toteuttaa omaa henkilöstöpolitiikkaa, jonka tehtävänä on tukea järjestön tehtävien toteutumista. SPEK on pelastusalan haluttu ja arvostettu työpaikka. SPEKin palveluksessa on alan parhaat asiantuntijat. Työntekijöiden työtyytyväisyys on tutkitusti hyvä.

SPEKin henkilöstön osaaminen ja määrä kehittyä vastaamaan keskusjärjestön kehittyviä yhteiskunnallisia tehtäviä.

SPEKin henkilöstön osaamisen ja toiminnan laadullinen kehittäminen mahdollistaa vaikuttavuuden kehittymisen siten, että henkilöstökustannusten suhteellinen osuus pienee.

Perustelu Yhteiskuntakehityksen nopeutuessa asiantuntijuuden säilyttämisestä on ennustettu tulevan yhä haasteellisempää. Työntekijöiden on kyettävä hallitsemaan yhä monimutkaisempia kokonaisuuksia ja verkostoja globaalissa toimintaympäristössä. Materiaalittomien palveluiden ja tuotteiden on ennustettu tulevaisuudessa lisääntyvän, mikä lisää painetta kokonaan uudenlaisten oppimistapojen, palveluiden ja kumppanuuksien kehittämiseen. Myös työntekijöiden sitoutuneisuuden työpaikkaansa on ennustettu muuttuvan lyhytkestoisemmaksi, mikä pakottaa organisaation uudistamaan ja kehittämään toimintaansa.

6. Toimitilat

SPEKillä on toimintansa tarpeita vastaavat toimitilat ja harjoitusalueet. SPEKillä on koko järjestöryhmän toimintaa tukeva toimitilastrategia.

Perustelu Vaikka paikkasidonnaisuuden ennustetaan tulevaisuudessa vähenevän, ovat hyvät ja houkuttelevat työ-, leiri- ja kokoontumistilat yksi tapa pitää huolta työntekijöistä ja vapaaehtoisista.

Taustaa Esimerkiksi Padasjoen harjoitusalueen kehittäminen ja sen kyky palvella jäsenistön tarpeita on toimitilastrategian tärkeitä kysymyksiä. Esimerkiksi leiritoiminnan infrastruktuuriratkaisut ovat riippuvaisia mm. siitä, millainen mitoitus alueen toimintojen suunnittelun perustana on. Valtakunnallisten leirien osalta mm. Suomen Partiolaiset ovat keskittäneet toimintojaan Evon harjoitusalueelle, mikä mahdollistaa tiettyjen yhteisten voimavarojen käytön kustannustehokkaasti Padasjoella. Harjoitusalueinvestoinneissa yhteistyömahdollisuuksia etsitään mm. lähialueen pelastuslaitosten kanssa, jotta harjoittelumahdollisuuksien käyttöaste olisi mahdollisimman hyvä.

SPEKin Padasjoen harjoitusalueen kehittäminen valtakunnalliseksi palokuntakoulutuksen, nuorisoleiritoiminnan, pelastuskoiraharjoittelun sekä jäsenistön erilaisia turvallisuuskoulutuksen tarpeita palvelevaksi keskuksiksi on strategijaksolla tarkasteltavia kysymyksiä.